

Uitvoeringsprogramma omgevingsrecht

Het college van Heusden heeft in de vergadering van 30 januari 2024,

gelet op o.a. de Omgevingswet, het Omgevingsbesluit, de provinciale Verordening systematische toezichtinformatie Noord-Brabant en de Algemene wet bestuursrecht (Awb),

besloten:

het '**Uitvoeringsprogramma Omgevingsrecht 2024**' met de daarbij behorende bijlagen vast te stellen;

namens het college van Heusden,
de secretaris,
mr. H.J.M. Timmermans

H1: Achtergrond en status

1.1 Beleidsmatige kaders

Als college van Heusden hebben we het 'Strategisch Omgevingsbeleidsplan 2023-2026'¹ vastgesteld. Op basis van de ontwikkelingen en een ambtelijke evaluatie van de omgevingsrisico's zijn in dit plan de prioriteiten en doelstellingen vastgelegd. Het omgevingsbeleidsplan geeft dus weer 'wat' we wensen te bereiken. De prioriteiten die in het vorige omgevingsbeleidsplan werden vastgesteld, zijn ook op dit moment nog actueel en vragen inzet van onze capaciteit op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH).

De manier 'hoe' we werken om deze doelstellingen te realiseren, legden wij eerder vast in het 'Operationeel omgevingsbeleidsplan 2015-2018'. De herziening van dit operationeel omgevingsbeleidsplan wordt in het eerste kwartaal van dit jaar afgerond. In dit document leggen wij vast welke instrumenten we inzetten, welke strategieën we volgen, hoe we zorgen voor kwaliteitsborging en hoe we de voortgang monitoren.

Binnen het omgevingsbeleid zijn in voorliggend programma uitvoeringsaccenten gelegd. Beide ('wat' en 'hoe') geven ons een richting en kaders waarbinnen de taken ingevolge het omgevingsrecht worden uitgevoerd.

1.2 Doel uitvoeringsprogramma

In dit uitvoeringsprogramma wordt de capaciteit geraamd voor de instrumenten die we in 2024 inzetten, zodat we met de beschikbare middelen zo optimaal mogelijk onze doelstellingen kunnen realiseren. Het gaat hierbij om de instrumenten die we inzetten voor de VTH-taken op het werkveld van de Omgevingswet, met name bouwen, sloop, asbest, brandveiligheid, milieu en ruimtelijke ordening.

Met dit uitvoeringsprogramma wordt voldaan aan de bepalingen van de Omgevingswet, het Besluit Omgevingsrecht en de Kwaliteitscriteria 2.3 (versie 15 april 2022) voor vergunningverlening, toezicht en handhaving krachtens de Omgevingswet. Het uitvoeringsprogramma geeft specifiek invulling aan artikel 7.3 van de Omgevingswet waarin is bepaald dat wij jaarlijks het uitvoerings- en handhavingbeleid moeten uitwerken in een uitvoeringsprogramma waarin wordt aangegeven welke van de vastgestelde activiteiten wij jaarlijks zullen uitvoeren rekening houden met de gestelde doelen en prioriteiten.

Het uitvoeringsprogramma geeft inzicht voor burgers en bedrijven, de gemeentelijke organisatie en onze samenwerkingspartners over hoe wordt omgegaan met de uitvoering van het omgevingsbeleidsplan.

Het uitvoeringsprogramma is op hoofdlijnen afgestemd met de instanties die zijn belast met de strafrechtelijke handhaving (artikel 13.8 Omgevingsbesluit).

1.3 Organisatorische inbedding

Binnen onze gemeente worden de taken op grond van het omgevingsrecht voornamelijk uitgevoerd binnen de clusters Ruimtelijke ordening (RO), Omgevingsvergunningen (OV) en Veiligheid en Handhaving (VH). Daarnaast zijn de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB) en de Veiligheidsregio Brabant-Noord (VRBN) betrokken bij de diensten en producten die worden geleverd.

1) In voornoemd omgevingsbeleidsplan noemen we op diverse plaatsen de Wabo (wet Algemene bepalingen omgevingsrecht), o.a. in de geformuleerde doelstellingen over Wabo vergunningaanvragen. Nu per 1 januari de Omgevingswet definitief in werking is getreden, moet overal waar in dit omgevingsbeleidsplan de Wabo wordt genoemd, daarvoor in de plaats "Omgevingswet/Omgevingsrecht en de daarbij behorende besluiten" worden gelezen.

Het uitvoeringsprogramma vormt de leidraad voor de uitvoering van de taken. Natuurlijk kan de uitvoering door omstandigheden wijzigen. Gedurende de looptijd van het uitvoeringsprogramma wordt bekeken of bijstelling van het programma nodig is. De ervaringen uit het uitvoeringsprogramma van het lopende jaar worden meegewogen bij de opstelling van het uitvoeringsprogramma voor het volgende jaar. In de jaarlijkse evaluatie rapportage (jaarverslag) op basis van artikel 13.11 van het Omgevingsbesluit rapporteren wij uitgebreid over de resultaten van de uitvoering.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 benoemt de ontwikkelingen die in 2024 impact hebben op onze taakuitvoering. Hoofdstuk 3 beschrijft de systematiek van programmeren en geeft een raming van de 'productie' van onze VTH-activiteiten in 2024. Dit hoofdstuk bevat ook een overzichtstabel met de raming van de uren per doelstelling, de instrumenten die we in 2024 inzetten en de verwachte doelrealisatie. In hoofdstuk 4 maken we tot slot een doorvertaling van deze inzet naar de functies en (externe) organisaties die de werkzaamheden uitvoeren.

H2: (Juridische) Ontwikkelingen

2.1 Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

Per 1 januari van dit jaar zijn de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb), in werking getreden. Hierdoor vindt er een grote verandering plaats in de processen voor vergunningverlening, toezicht en handhaving van bijvoorbeeld bouwactiviteiten en activiteiten met een milieucapient.

Op dit moment is al duidelijk dat niet voor niet alle aspecten van de wetten is voorzien in sluitende en duidelijke regelgeving. Dit betekent dat in dit eerste jaar na inwerkingtreding gemeentes zich geconfronteerd zullen zien met diverse problemen waarvoor - al werkend - een oplossing gezocht en gevonden zal moeten worden. Daarnaast heeft demissionair minister De Jonge op een aantal punten nog aanpassing van wetgeving toegezegd. Deze aanpassing is er op dit moment nog niet.

Dit betekent dat in 2024 veel extra inzet zal worden gevraagd van de medewerkers van met name de clusters Omgevingsvergunningen, Veiligheid en Handhaving en ruimtelijke Ordening om alle nieuwe/gewijzigde processen goed te laten verlopen. Het zal extra inzet/capaciteit vragen om zich de nieuwe werkwijze eigen te maken en burgers en marktpartijen als aannemers van duidelijke informatie te kunnen voorzien. Daarbij merken we ook uitdrukkelijk op dat lopende vergunningaanvragen en handhavingsbesluiten op basis van overgangsrecht nog afgehandeld worden op basis van de tot 1 januari geldende regelgeving.

De wet kwaliteitsborging voor het bouwen geldt op dit moment alleen voor eenvoudige nieuwbouw en seriematige verbouw van gebouwen in gevolklasse 1. De wet geldt nog niet voor **verbouwingen** van hiervoor genoemde bouwwerken.

Door invoering van de wet hoeft de gemeente allereerst bij het afgeven van een vergunning bij eenvoudige nieuwbouw en seriematige verbouw niet meer te kijken naar bouwtechnische aspecten (de toetsing aan het Bouwbesluit vervalt). Op deze aspecten worden dan ook in beginsel geen controles meer uitgevoerd tijdens de bouw. Marktpartijen moeten er zelf voor zorgen dat aantoonbaar aan de wettelijke eisen wordt voldaan. Dit gebeurt aan de hand van door die partijen zelf te ontwikkelen methodes voor kwaliteitsborging. De partijen die deze taak op zich gaan nemen, moeten voor de uitvoering van deze taken gecertificeerd zijn. De gemeente zal op de overige aspecten van de bouw (o.a. ruimtelijke ordening/omgevingsplan en welstand) nog wel toezicht blijven uitvoeren.

2.2 Plaatselijke ontwikkelingen en evaluatie

In 2024 wordt, net zoals in 2023 capaciteiten instrumenten ingezet op de 31 doelstellingen van het Omgevingsbeleidsplan, o.a. om een beter naleefgedrag te bewerkstelligen. Ook bij vergunningverlening wordt uitdrukkelijk opgemerkt dat de beschikbare capaciteit noodzakelijk blijft om de lopende vergunningaanvragen binnen de wettelijke termijnen af te handelen. Hierin zijn op dit moment geen aanpassingen nodig.

H3: Systematiek van programmeren

3.0 Systematiek van programmeren

In dit hoofdstuk beschrijven we de systematiek van programmeren. Het daadwerkelijke uitvoeringsprogramma 2024 is opgenomen in paragraaf 3.4.

3.1 Strategische doelstellingen

In het strategisch Omgevingsbeleidsplan Omgevingsrecht 2023-2026 is onderscheid gemaakt tussen doelstellingen over de reguliere procesvoering, procesdoelstellingen en programmadoelstellingen.

Ook de proces- en programmadoelstellingen van onze partners, de OMWB en de Regionale brandweer, maken onderdeel uit van het omgevingsbeleidsplan.

Bij de programmadoelstellingen van onze eigen gemeente zijn, net als in het vorige omgevingsbeleidsplan VTH-Wabo, per gebiedstype (Vesting Heusden, Kern en, Bedrijfsterreinen en Buitengebied) en gemeentebreed de doelstellingen benoemd die we in de periode 2023-2026 willen realiseren met de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving. Het gaat om de volgende 31 doelstellingen:

REGULIERE BEDRIJFSVOERING

1. Besluitvorming op vergunningaanvragen en handhavingsverzoeken binnen wettelijke termijnen.
2. Behandeling van klachten/meldingen over de fysieke leefomgeving volgens het klachtenprotocol.
3. Sanctiëring bij constatering van overtredingen volgens de sanctiestrategie.

PROCESDOELSTELLINGEN

Eigen doelstellingen:

4. Omgevingsbeleidsplan; vaststelling 1x per 4 jaar door college vóór 1 januari.
5. Uitvoeringsprogramma; vaststelling door college vóór 1 februari.
6. Jaarverslag; vaststelling door college vóór 1 mei.
7. 2x per jaar tussentijdse evaluatie uitvoeringsprogramma in cluster Veiligheid en Handhaving.

Doelstellingen partners (Milieu en Brandveiligheid):

8. Opstellen werkprogramma OMWB vóór 1 december.
9. Opstellen werkprogramma brandweer/ risicobeheersing vóór 1 december.
10. Jaarrapportage/ jaarverslag OMWB uiterlijk 1 april aangeleverd.
11. Jaarrapportage/ jaarverslag brandweer/risicobeheersing uiterlijk 15 maart aangeleverd.

PROGRAMMADOELSTELLINGEN PARTNERS

Milieu (meldingen en vergunningverlening)

12. Gemeente stuurt 100% van alle meldingen ter advisering naar de OMWB.
13. Bij aanvraag Omgevingswetvergunning vraagt gemeente in 100% van de gevallen advies aan de OMWB als milieu een gevraagde (deel)toestemming is.

Milieu (toezicht en handhaving): "op een effectieve, efficiënte en kwalitatief verantwoorde wijze zichtbaar samenwerken aan een schone, veilige en duurzame leefomgeving"

14. OMWB houdt toezicht op bedrijven en locaties conform het Gemeenschappelijk Uitvoeringskader VTH 2018 (GUK).
15. OMWB voert 100% van het uitvoeringsprogramma voor de (niet-) basistaak bedrijven uit.
16. OMWB handelt 100% van alle ingekomen klachten en meldingen af conform de 'Herziening werkwijze klachtendienst per 1 april 2020' van de OMWB.

Brandveiligheid (Vergunningverlening, toezicht en handhaving)

"De focus ligt primair op het voorkomen of beperken van slachtoffers bij brand. Secundair op het voorkomen van onherstelbare schade bij brand en het voorkomen van grootse maatschappelijke ontwrichting"

17. Bij gebruiksmelding vraagt gemeente in 100% van de gevallen advies aan de brandweer/ afdeling risicobeheersing.
18. Brandweer/ afdeling risicobeheersing geeft in 90% van de gevallen binnen 2 weken advies over de gebruiksmelding of Omgevingsvergunning-aanvraag.
19. Brandweer houdt toezicht op panden volgens de Risicogerichte Toezichtstrategie Brandveiligheid 2022-2025 'Samen zicht op brandveiligheid'.
20. Handhaving brandveiligheid volgens de Landelijke Handhavings Strategie Omgevingsrecht LHSO.
21. Brandweer houdt toezicht op 95% van de locaties, genoemd in het jaarlijkse werkprogramma van de brandweer.

HEUSDEN VESTING

22. In stand houden van de monumentale- en archeologische waarden en de uitstraling van de vesting²

KERNEN

23. Voorkomen van illegale (ver)bouw door opleggen bouwstops en informatieverstrekking.
24. Voorkomen en verminderen van overlastsituaties door bedrijfsmatige activiteiten op woonpercelen. Daarom: zicht houden op het gebruik van woonpercelen voor bedrijfsactiviteiten.

BEDRIJFSTERREINEN

25. Creëren van vitale en duurzame bedrijventerreinen. De terreinen zijn veilig en uitnodigend voor werknemers en klanten (speerpunt Omgevingsvisie).

BUITENGEBOED

2) Monumentale- en archeologische waarden in combinatie met de uitstraling van de vesting zijn vormen van materieel cultureel erfgoed.

26. Meervoudige waardencreatie vrijkomende agrarische gronden (speerpunt Omgevingsvisie).
Daarom: zicht houden op het gebruik en de gebruikers van panden voor bedrijfsactiviteiten en het voorkomen van illegale situaties door vrijkomende agrarische bebouwing.
27. Toezicht en handhaving van de landschappelijke inplantingsverplichtingen.

GEMEENTEBREED

28. Toezicht en handhaving van het beleid huisvesting arbeidsmigranten 2020.
29. In stand houden van de monumenten en archeologisch waarden
30. Voorkomen/tegengaan van illegaal gebruik van gemeentegrond in het openbaar gebied (zoals bedrijfsmatig gebruik bermen/parkeerterreinen voor opslag en plaatsing reclameborden).
31. Toezicht en handhaving van de constructieve veiligheid van gebouwen (met name bij utiliteitsgebouwen en nieuwbouw woningen).

3.2 Geraamde uren

In paragraaf 3.4 is per doelstelling een inschatting gemaakt van het aantal in 2024 benodigde uren om de doelstellingen te realiseren. Naast de uren die nodig zijn om de strategische doelstellingen te realiseren, maken we in 2024 uren voor de generieke instrumenten. Dit zijn de instrumenten die we op het gebied van het omgevingsrecht/ de Omgevingswet inzetten voor alle doelgroepen en die niet specifiek aan één doelstelling zijn verbonden. Hierin zijn de uren begrepen die ook dit jaar moeten worden ingezet in het kader van het proces om te komen tot uitvoering van de Omgevingswet en Wkb per 1 januari 2024.

Ook vallen daar de uren onder om te komen tot de vaststelling van de nieuwe omgevingsbeleidsplannen en om uitvoering te geven aan de aanbevelingen van het Interbestuurlijk toezicht uit het thema-onderzoek meldingen en klachten dat in 2021 bij onze gemeente is uitgevoerd.

3.3 Mate van doelbereik

Om te kunnen bepalen in hoeverre de voorgenomen doelstellingen zijn/ worden gerealiseerd, zijn in dit uitvoeringsprogramma per doelstelling ook indicatoren bepaald. Deze indicatoren geven inzicht in de voortgang. In paragraaf 3.4. staan achter iedere doelstelling de indicatoren. De geraamde waarde van iedere indicator op 31 december 2024 is ook opgenomen. In het jaarverslag over 2024 vergelijken we deze geraamde waarde met de daadwerkelijke waarde op 31 december 2024. Wij blijven werken aan een kwaliteitsverbetering van onze systemen (waaronder het Zaaksysteem) om de gegevens/aantallen beter te kunnen monitoren. Hierbij zullen ook de aanbevelingen uit het door het Interbestuurlijk toezicht uitgevoerde thema-onderzoek meldingen en klachten worden betrokken.

3.4 In te zetten instrumenten in 2024

Per doelstelling geven we hierna aan welke instrumenten we in 2024 inzetten om de doelstellingen te realiseren. *(Zie bijlage 3.4)*

H4: Werkverdeling

4.0 Werkverdeling

Volgens het uitvoeringsprogramma (par 3.4) zijn in totaal 19.380 uren nodig om in 2024 te werken aan de 31 VTH-doelstellingen. De voor vergunningverlening beschikbare uren zijn, net zoals in 2023, toegerekend aan een concrete doelstelling in plaats van te worden gezien als 'reguliere, niet geprioriteerde werkzaamheden'. In totaal 70% van de beschikbare uren. Cluster Omgevingsvergunningen houdt zich voornamelijk bezig met de aanvragen van omgevingsvergunningen voor de diverse onderdelen zoals bouwen, monumenten en afwijken bestemmingsplan. Ook gaat het om het afhandelen van milieumeldingen en meldingen brandveilig gebruik.

Een groot deel van de uren van de vergunningverleners Omgevingswet betreft doelstelling 1, het tijdig verlenen van de aangevraagde vergunningen. Van de beschikbare uren is 30% gereserveerd voor de generieke activiteiten m.b.t. de Omgevingswet, zoals informatieverstrekking en ook de invoering van de Omgevingswet en de Wkb. Van de beschikbare uren van de juristen voor activiteiten zijn ook uren voor de generieke Omgevingswet instrumenten gereserveerd. Het gaat hierbij vooral om werkzaamheden die qua beleid niet zijn geprioriteerd en benodigde uren in verband met de al genoemde uitvoering van de Omgevingswet en de Wkb. De benodigde uren zijn in het hiernavolgende overzicht verdeeld over de functies binnen de gemeente en de externe uitvoeringsorganisaties waarmee we samenwerken. Mochten de beschikbare personele en/of financiële middelen niet voldoende blijken, wordt dit zo nodig aangevuld en of het uitvoeringsprogramma daarop aangepast.

Funcctie	Uren voor Omgevingsrecht VTH doelstellingen	Uren voor generieke Omgevingsrecht VTH-instrumenten	Totaal uren Omgevingsrecht VTH
Vergunningverlener Omgevingswet	382 5.	2.307	689 7.
Juridisch medewerker Bibob	600		600
Medewerker Milieu	038 1.	50	088 1.
Veiligheidscoördinator + medewerker veiligheid en handhaving	1.400	-	1.400
Toezichthouder Bouwen	800 2.	-	800 2.
BOA	270	-	0 27
Toezichthouder kamergewijze verhuur	1.000		1.000
Jurist	64 3.2	300	564 3.
Manager	-	700	700
Medewerker omgevingsvergunningen	871	373	1244
Administratief ondersteuner HHV/milieu	889	-	9 88
Administratief ondersteuner Omgevingsvergunningen	1.866	-	66 18
OMWB	Uren volgens werkprogramma OMWB; zie bijlage 1		
Brandweer	Werkprogramma brandweer afdeling risicobeheersing; zie bijlage 2		
Totaal	19.380	3.730	23.110

De uren die de diverse interne clusters en externe uitvoeringsorganisaties moeten maken, zijn afgestemd op de uren die deze organisaties beschikbaar hebben.

*namens het college van Heusden,
de secretaris,
mr. H.J.M. Timmermans*

Bijlage 1: Werkprogramma OMWB 2024

Bijlage 2: Werkprogramma Brandweer risicogericht toezicht (RGT) 2024